

ปกติสังขยา

เอก	๑	ฉ	๖	ฉตฺตีส	๓๖
ทวิ	๒	สตต	๗	สตตตฺตีส	๓๗
ติ	๓	อฏฺจ	๘	อฏฺจตฺตีส	๓๘
จตุ	๔	นว	๙	เอกฺน-อุนจตตาลีส	๓๙
ปณจ	๕	ทส	๑๐	จตตาลีส, ตาลีส	๔๐

เอกาทส	๑๑	เอกจตตาลีส	๔๑
ทฺวาทส, พารส	๑๒	ทฺวจตตาลีส	๔๒
เตรส	๑๓	เตจตตาลีส	๔๓
จตุทส, จุททส	๑๔	จตุจตตาลีส	๔๔
ปณจทส, ปณณรส	๑๕	ปณจจตตาลีส	๔๕
โสฬส	๑๖	ฉจตตาลีส	๔๖
สตตรส	๑๗	สตตจตตาลีส	๔๗
อฏฺจารส	๑๘	อฏฺจจตตาลีส	๔๘
เอกฺนวีสติ, อุนวีสติ	๑๙	เอกฺน-อุนปณณาส	๔๙
วีสติ, วีสติ	๒๐	ปณณาส, ปณณาส	๕๐
เอกวีสติ	๒๑	ทส	๑๐
ทฺวาวีสติ, พาวีสติ	๒๒	วีสติ(ติ)	๒๐
เตวีสติ	๒๓	ตีสติ(ติ)	๓๐
จตุวีสติ	๒๔	(จต)ตาลีส (จตตาลีส)	๔๐
ปณจวีสติ	๒๕	ปณณาส (ปณณาส)	๕๐
ฉพีสติ	๒๖	สฏฺฐี (สฏฺฐิ)	๖๐
สตตวีสติ	๒๗	สตตติ (สตตริ)	๗๐
อฏฺจวีสติ	๒๘	อสีติ	๘๐
เอกฺนตฺตีส, อุนตฺตีส	๒๙	นวุติ	๙๐
ตีส, ตีสติ	๓๐	สตี	๑๐๐
เอกตฺตีส	๓๑	สทสส์	๑,๐๐๐
ทฺวตฺตีส, พตฺตีส	๓๒	ทสทสส์, นหุตี	๑๐,๐๐๐
เตตฺตีส	๓๓	สตทสส์, ลกขี	๑๐๐,๐๐๐
จตุตฺตีส	๓๔	ทสทสทสส์	๑,๐๐๐,๐๐๐
ปณจตฺตีส	๓๕	โกฏิ	๑๐,๐๐๐,๐๐๐

• PaliDict ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ •

การแจกปกติสังขยา

เอก (๑) คุณนาม เอกวจนะ

ป.	เอโก	เอกา	เอกํ
ท.	เอกํ	เอกํ	เอกํ
ต.	เอเคน	เอกาย	เอเคน
จ.	เอกสฺส	เอกาย*	เอกสฺส
ปณ.	เอกสฺมา เอกมฺหา	เอกาย	เอกสฺมา เอกมฺหา
ฉ.	เอกสฺส	เอกาย*	เอกสฺส
ส.	เอกสฺมี เอกมฺหิ	เอกาย*	เอกสฺมี เอกมฺหิ

เอก (๑) สัพพนาม ๒ วจนะ

แจกเหมือน ย ศัพท์ ยกเว้น อิต. เอก. จ. ฉ. เป็น *เอกิสฺสา* ส. เป็น *เอกิสฺส**

ทวิ (๒) ไตรลิงค์ อุก (ทั้ง ๒) ไตรลิงค์ ปณจ (๕) ไตรลิงค์

ป.	ทเว *	ป.	อุโ	ป.	ปณจ
ท.	ทเว *	ท.	อุโ	ท.	ปณจ
ต.	ทฺวีหิ	ต.	อุโหหิ	ต.	ปณจหิ
จ.	ทฺวินนํ **	จ.	อุภินนํ	จ.	ปณจนนํ
ปณ.	ทฺวีหิ	ปณ.	อุโหหิ	ปณ.	ปณจหิ
ฉ.	ทฺวินนํ **	ฉ.	อุภินนํ	ฉ.	ปณจนนํ
ส.	ทฺวีสุ	ส.	อุโหสุ	ส.	ปณจสุ

* เป็น ทเว บ้าง ใช้ในคาถา

** เป็น ทฺวินนํ บ้าง ใช้ในคาถา พบ ๑ แห่ง

ตั้งแต่ ปณจ (๕) ถึง อฏฺจารส (๑๘)

แจกอย่างนี้.

• แปลง ทวิ

เป็น พา- เช่น พารส (๑๒), พาวีสติ (๒๒), พตฺตีส (๓๒)

เป็น เทว- ทฺวา- เช่น ทฺวาทส (๑๒), เทววีสติ ทฺวาวีสติ ทฺวาวีส (๒๒), ทฺวตฺตีส (๓๒), เทวจตตาลีส (๔๒), เทวปณณาส (๕๒), ทฺวาอฏฺฐิ (๖๒), ทฺวาอตฺตติ (๗๒), ทฺวาอสีติ (๘๒), เทวนวุติ (๙๒)

• จตุราสีติ ๘๔; สตี ๑๐๐, เอกสตี ๑๐๑ (ลบ อุตฺตร) (เอกสตี แปลว่า ๑๐๐ บ้าง)

ตั้งแต่ ทวิ จนถึง อฏฺจารส (๒-๑๘) เป็นพหุวจนะอย่างเดี่ยว เป็น ๓ ลิงค์

ตั้งแต่ เอกฺนวีสติ ถึง อฏฺจนวุติ (๑๙-๔๘) เป็น เอกวจนะ อิตถิลิงค์ อย่างเดี่ยว

ติ (๓)

ป.	ตโย	อิต.	ตีสฺโส	นป.	ตีณิ
ท.	ตโย	ตีสฺโส	ตีณิ	ตีณิ	ตีณิ
ต.	ตีหิ	ตีหิ	ตีหิ	ตีหิ	ตีหิ
จ.	ตีณณํ ตีณณนํ	ตีสฺสนนํ	ตีณณํ	ตีณณณํ	ตีณณณํ
ปณ.	ตีหิ	ตีหิ	ตีหิ	ตีหิ	ตีหิ
ฉ.	ตีณณํ ตีณณนํ	ตีสฺสนนํ	ตีณณํ	ตีณณณํ	ตีณณณํ
ส.	ตีสฺ	ตีสฺ	ตีสฺ	ตีสฺ	ตีสฺ

จตุ (๔)

ป.	จตตารโ จตุโร	อิต.	จตสฺโส	นป.	จตตารี
ท.	จตตารโ จตุโร	จตสฺโส	จตตารี	จตตารี	จตตารี
ต.	จตุหิ *	จตุหิ	จตุหิ *	จตุหิ *	จตุหิ *
จ.	จตุณนํ	จตสฺสนนํ	จตุณนํ	จตุณนํ	จตุณนํ
ปณ.	จตุหิ *	จตุหิ	จตุหิ *	จตุหิ *	จตุหิ *
ฉ.	จตุณนํ	จตสฺสนนํ	จตุณนํ	จตุณนํ	จตุณนํ
ส.	จตุสุ	จตุสุ	จตุสุ	จตุสุ	จตุสุ

* เป็น จตุหิ บ้าง ใช้ในคาถา

เอกฺนวีสติ (๑๙) อิตถิลิงค์

เอก.

ป. เอกฺนวีสติ เอกฺนวีสติ (ลงนิตฺตทิตฺตวาทคฺมได้)

ท. เอกฺนวีสติ

ต. เอกฺนวีสติ

จ. เอกฺนวีสติ

ตั้งแต่ เอกฺนวีสติ (๑๙) ถึง อฏฺจนวุติ (๔๘)

ปณ. เอกฺนวีสติ

ถ้าเป็น อ การันต์ แจกอย่าง *เอกฺนวีสติ* (๑๙)

ฉ. เอกฺนวีสติ

ถ้าเป็น อ การันต์ แจกอย่าง *รตฺติ*

ส. เอกฺนวีสติ

ถ้าเป็น อ การันต์ แจกอย่าง *นารี*

เอกฺนสตี (๔๙) ถึง อสฺงเขยฺยํ (๑๐^{๑๔}) แจกอย่าง *กุส*

โกฏิ (๑๐^๗) ปโกฏิ (๑๐^{๑๔}) โกฏิปโกฏิ (๑๐^{๒๑}) แจกอย่าง *รตฺติ*

อกโขภินิ-ณิ (๑๐^{๔๒}) แจกอย่าง *นารี*

ชนิดของปกติสังขยา

มิสสสังขยา สังขยาที่นับโดยการบวก (หรือลบ) กัน

(สังขยาคุณนาม+สังขยาคุณนาม) ใช้ จ-อธิก ศัพท์ เช่น

เอกาทส (เอก+ทส ๑+๑๐ = ๑๑)

จ ศัพท์: วิ. เอก จ ทส จ **เอกาทส**

อธิก ศัพท์: วิ. เอกน อธิกา ทส **เอกาทส**

เตตติส (ติ+ติส ๓+๓๐ = ๓๓)

จ ศัพท์: วิ. ตโย จ ติส จ **เตตติส**

อธิก ศัพท์: วิ. ตีหิ อธิกา ติส **เตตติส**

เอกุนวิสติ (วิสติ-เอก ๒๐-๑ = ๑๙)

วิ. เอกน อุนา วิสติ **เอกุนวิสติ**

เอกุนปถจสตา โจรา (๕๐๐-๑ = ๔๙๙)

วิ. เอกน อุนา ปถจสตา **เอกุนปถจสตา**

คุณิตสังขยา สังขยาที่นับโดยการคูณกัน

(สังขยาคุณนาม×สังขยานามนาม) เช่น

ทวิสตานิ, ทวิสต (ทวิ×สต ๒×๑๐๐ = ๒๐๐)

วิ. เทว สตานิ ทวิสตานิ, ทวิสต

จตุราสีตีสทสทานิ (จตุราสีติ×สทส ๔×๕๑,๐๐๐)

วิ. จตุราสีติ สทสทานิ จตุราสีตีสทสทานิ

ทสสทสทส (ทส×สทสทส ๑๐×๑๐๐,๐๐๐ = ๑,๐๐๐,๐๐๐)

วิ. ทส สทสทสทานิ ทสสทสทส

สัมพันธสังขยา สังขยาที่นับโดยการสัมพันธ์กับบพอื่นๆ

อฏฐสภูจิสทสทสโก

(๖๘×พัน + ๑๐๐×พัน = ๑๖๘,๐๐๐)

วิ. อฏฐสภูจิสทสทสโก จ สทสทส สทสทสโก จ **อฏฐสภูจิสทสทสทสโก**

สทสทส สัมพันธ์เข้ากับบพที่อยู่ข้างหน้าทุกบพ

สทต มนุสสโกภวิโย โภภวิแห่งมนุษย์ ท. ๗

สทต สัมพันธ์เข้ากับ -โกภวิโย

การจัดปกติสังขยา

จัดปกติสังขยาตาม

	นาม	ลิงค์	วจนะ	การแจกวิภัตติ
๑-๑๘	คุณนาม (๑-๙๘)	๓ ลิงค์	๑ เอกวจนะ ๒-๑๘ พหุวจนะ	๑-๔ แจกเฉพาะตน ๕-๑๘ แจกอย่าง <i>ปถจ</i>
๑๙-๙๘		อิตถิลิงค์	เอกวจนะ*	อ การันต์ แจกอย่าง <i>เอกุนวิส</i> อิ การันต์ แจกอย่าง <i>รตติ</i> อี การันต์ แจกอย่าง <i>นารี</i>
๙๙ - ∞	นามนาม (๙๙-∞)	นปุงสกลิงค์	สองวจนะ	แจกอย่าง <i>กุล</i>
โกภวิ		อิตถิลิงค์		แจกอย่าง <i>รตติ</i>

๑-๙๘ เป็นคุณนาม ๙๙ ขึ้นไป เป็นนามนาม

๑-๔ ทำนว่าเป็นศัพท์นามด้วย (ตามนัยในคัมภีร์ศัพทศาสตร์) และ

๑ เอกศัพท์ สัพพนาม เป็นได้สองวจนะ แจกอย่าง *ย* เว้นบางวิภัตติ

* เป็นเอกวจนะเฉพาะสังขยา ส่วนนามนามที่ถูกนับ เป็นพหุวจนะตามปกติ

สังเกตสังขยา

สังขยาที่นับโดยการใช้สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เป็นที่รู้จักกันดีว่ามีจำนวนแน่นอน

ตายตัว มักใช้ในฉันท เช่น

จำนวน ๑ แทนด้วย จนท พระจันทร์, สุริย พระอาทิตย์, ภู แผ่นดิน

จำนวน ๒ แทนด้วย เนตต (นัยน์ตา), ทถถ (มือ), ปกข (ปีก)

จำนวน ๓ แทนด้วย กาล (อดีต อนาคต ปัจจุบัน), อคคิ (ไฟระคะ โทะสะ โมะหะ)

อเนกสังขยา

สังขยาที่นับโดยการประมาณเอา เพราะมีจำนวนมาก ไม่ต้องการนับให้ละเอียดลงไป

เช่น สทสทสเดโช มีเดชนับพัน, สทสทสรีสิ มีรัศมีนับพัน

ปुरुณสังขยา

ป.

ปจโม

ทุตติโย

ตติโย

จตุตถโย

ปถจโม

ฉฐโ

สทตโม

อฏฐโม

นวมโม

ทสโม

เอกาทสโม

ทวาทสโม

เตรสโม

จตุทสโม

ปถจทสโม

โสฬสโม

สทตทสโม

อฏฐาทสโม

เอกุนวิสติโม

วิสติโม

เอกวิสติโม

...

อิต.

ปจมา

ทุตติยา

ตติยา

จตุตถิ

ปถจมา

ฉฐา

สทตมา

อฏฐมา

นวมมา

ทสมา

เอกาทสมี เอกาทสี-สี *

ทวาทสมี

เตรสมี เตรสี

จตุทสมี จตุทสี-สี *

ปถจทสมี ปถจทสี-สี *
ปถจทสี-สี *

โสฬสมี

สทตทสมี

อฏฐาทสมี

เอกุนวิสติมา

วิสติมา

เอกวิสติมา

...

นป.

ปจมี

ทุตติย

ตติย

จตุตถ

ปถจมี

ฉฐ

สทตมี

อฏฐมี

นวมมี

ทสมี

เอกาทสม

ทวาทสม

เตรสม

จตุทสม

ปถจทสม

โสฬสม

สทตทสม

อฏฐาทสม

เอกุนวิสติมี

วิสติมี

เอกวิสติมี

...

ที่ ๑

ที่ ๒

ที่ ๓

ที่ ๔

ที่ ๕

ที่ ๖

ที่ ๗

ที่ ๘

ที่ ๙

ที่ ๑๐

ที่ ๑๑

ที่ ๑๒

ที่ ๑๓

ที่ ๑๔

ที่ ๑๕

ที่ ๑๖

ที่ ๑๗

ที่ ๑๘

ที่ ๑๙

ที่ ๒๐

ที่ ๒๑

...

• แปลง ฉฐ เป็น ฉฐม ได้ (ฉฐม, ฉฐมี, ฉฐม)

* ลงนคหิตอวคม; ทีฆะเป็น จาตุทสี จาตุทสี

ปुरुณสังขยาทั้งปวง เป็นคุณนาม เป็นได้ ๓ ลิงค์ เป็นเอกวจนะอย่างเดียว